

Εργαστήριο 4: «Παίζοντας με τα στερεότυπά μας»

Το εργαστήριο αυτό έχει σκοπό να βοηθήσει τους μαθητές να ανακαλύψουν δικούς τους στερεοτυπικούς τρόπους κίνησης και έκφρασης, συνειδητοποιημένους ή μη, καθώς και στερεότυπα των υπόλοιπων μαθητών της ομάδας και να αναπτύξουν σχέσεις συνεργασίας και ουσιαστικής επικοινωνίας, βάζοντας τον εαυτό τους στη θέση των άλλων.

Στηρίζεται στην αρχή ότι απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργική συνύπαρξη των ανθρώπων αποτελεί η αποδοχή της διαφορετικότητας του καθενός μας ως μοναδικής προσωπικότητας. Η αποδοχή αυτή επιτυγχάνεται μέσω της αναγνώρισης, αρχικά, και της αποδόμησης, στη συνέχεια, των στερεοτυπικών αντιλήψεων στις οποίες συχνά εγκλωβιζόμαστε. Η συνειδητοποίηση του ότι η διαφορετικότητα δεν συνιστά κατ' ανάγκη απειλή, αλλά αποτελεί πηγή πλούτου, επιτυγχάνεται μέσω ομαδοσυνεργατικών δραστηριοτήτων που προωθούν την ενσυναίσθηση. Οι σχέσεις αλληλεγγύης και εμπιστοσύνης και η ανάπτυξη της ενσυναίσθησης ως τρόπου προσέγγισης του διαφορετικού διαμορφώνει αντιρατσιστικές, ουσιαστικά δημοκρατικές, ανθρωπιστικές συμπεριφορές.

ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ:	Σε μαθητές όλων των τάξεων του Γυμνασίου.
ΣΤΟΧΟΙ:	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύξουν οι μαθητές ικανότητες αυτογνωσίας και δεξιότητες ενσυναίσθησης. • Να αναγνωρίζουν και να σέβονται τη διαφορετικότητα. • Να πλουτίσουν τις δυνατότητες έκφρασής τους μέσω του αυτοσχεδιασμού και της ανάληψης ρόλου στο θεατρικό παιχνίδι. • Να ενθαρρυνθούν για την υιοθέτηση συμπεριφορών που προάγουν την αποδοχή του διαφορετικού. • Να γνωρίσουν λογοτεχνικά και θεατρικά έργα και να αναλάβουν συγγραφικό ρόλο για την έκβαση των ιστοριών τους. • Να αναπτύξουν το συναίσθημα και τη φαντασία τους, υποδυόμενοι άλλα πρόσωπα. • Να συνειδητοποιήσουν και, στη συνέχεια, να αποδομήσουν τα στερεότυπά τους. • Να αποκτήσουν θετική αυτοαξιολόγηση, συνείδηση του ρόλου τους στην ομάδα και το αίσθημα της ασφάλειας.
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ:	2 διδακτικές ώρες

ΓΝΩΣΤΙΚΑ
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ
ΜΕ ΤΑ ΟΠΟΙΑ
ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ
ΣΥΝΔΕΘΕΙ:

- *Νεοελληνική Γλώσσα*, Β΄ Γυμνασίου, ενότητα 8 «Συζητώντας για σύγχρονα κοινωνικά θέματα» (κείμενα 8, 10, 13 και 15), Γ΄ Γυμνασίου, ενότητα 3 «Είμαστε όλοι ίδιοι, είμαστε όλοι διαφορετικοί», ενότητα 4 «Ενωμένη Ευρώπη και Ευρωπαίοι πολίτες» (κείμενο 6 «Η Ευρώπη του κόσμου» και κείμενο 7 «Μετανάστες – είλωτες της Ευρώπης»), ενότητα 5 «Πόλεμος και Ειρήνη» (κείμενο 6 «Μια γενιά που της έκλεψαν το χαμόγελο»), ενότητα 6 «Ενεργοί πολίτες για την υπεράσπιση οικουμενικών αξιών» (κείμενα 5, 7 και 8).
- *Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή*, Γ΄ Γυμνασίου: «Διακρίσεις και χαρακτηριστικά κοινωνικών ομάδων» (κεφάλαιο 2), «Έθνος και πατρίδα» (κεφάλαιο 7) και «Ανθρώπινα δικαιώματα» (κεφάλαιο 14).
- *Νεοελληνική Λογοτεχνία*, Α΄ Γυμνασίου: Μ. Κλιάφα, «Ο δρόμος για τον παράδεισο είναι μακρύς», Ελ. Σαραντίτη, «Όπως τα βλέπει κανείς», Β΄ Γυμνασίου: Τσέχωφ, «Ένας αριθμός», Δ. Χριστοδούλου, «Για ένα παιδί που κοιμάται», Θ. Βαλτινός, «Δύο γράμματα της Χαράς», Άλκη Ζέη, «Αναμνήσεις της Κωνσταντίνης από τη Γερμανία», Μπ. Μπρεχτ «Για τον όρο Μετανάστες», Γ΄ Γυμνασίου: Α. Λασκαράτος «Ο κακός μαθητής», Ρέα Γαλανάκη «Η μεταμφίεση».
- *Ιστορία*, Α΄ Γυμνασίου, κεφάλαιο 4 (σελ. 59) Η πηγή του Ηροδότου «Και το όνομα μόνο των Περσών προκαλούσε τρόμο», Γ΄ Γυμνασίου: Μικρασιατικός Πόλεμος, Προσφυγικό Ζήτημα, Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος.
- *Αρχαία Ελληνική Γλώσσα*, Α΄ Γυμνασίου, ενότητα 15.
- *Δραματική Ποίηση*, Γ΄ Γυμνασίου: Ευριπίδη, Ελένη, στίχοι 1535-1564 (και το παράλληλο κείμενο).
- Σχολική και Κοινωνική Ζωή.

ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ
ΜΕΣΑ:

- Καρτέλες αυτοπαρουσίασης ([ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α](#)).
- Καρτέλες καταγραφής στερεοτυπικών αντιλήψεων ([ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β](#)).
- Κλήροι για τον χωρισμό σε ομάδες ([ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ](#)).
- Λογοτεχνικά και θεατρικά κείμενα ([ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ](#)).

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

1η διδακτική ώρα

Στην πρώτη αυτή διδακτική ώρα ο εκπαιδευτικός εξηγεί στους μαθητές ότι θα κάνουν μια σειρά από δραστηριότητες - παιχνίδια, για να ανακαλύψουν τα στερεότυπά τους, και οι μαθητές θα πρέπει να εκφραστούν ελεύθερα. Θα πρέπει να γίνει ξεκάθαρο ότι δεν θα υπάρξει βαθμολογία, ούτε λογοκρισία στις σκέψεις τους και ότι, μέσα από αυτές τις δραστηριότητες, θα μάθουμε καλύτερα τον εαυτό μας, τους συμμαθητές μας και τους άλλους ανθρώπους γύρω μας.

Δραστηριότητα 1. «Αυτοπαρουσίαση» (10').

Οι μαθητές κάθονται σε κύκλο για να μπορούν να βλέπουν όλοι όλους. Ο εκπαιδευτικός δίνει σε κάθε μαθητή μια Καρτέλα αυτοπαρουσίασης ([ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α](#)) και τους ζητά να τη συμπληρώσουν αυθόρμητα και μέσα σε ένα λεπτό.

«Σας παρακαλώ να μη σκέπτεστε τι το ιδιαίτερο θα γράψετε αλλά να γράψετε το πρώτο πράγμα που θα σας έρθει στο μυαλό».

Στόχος της δραστηριότητας αυτής είναι να αναδειχθούν τα στερεότυπα που οι μαθητές έχουν για τον εαυτό τους και γι' αυτό οι απαντήσεις πρέπει να είναι άμεσες, γρήγορες και αυθόρμητες.

Στη συνέχεια, καθένας διαβάζει δυνατά στους υπόλοιπους συμμαθητές του τις προτάσεις που έγραψε. Ο εκπαιδευτικός δεν πρέπει να σχολιάσει τις απαντήσεις, αλλά να αφήσει την ελεύθερη σκέψη των μαθητών να εκφραστεί. Υπάρχει ο κίνδυνος, αν οι απαντήσεις σχολιαστούν, να περιοριστεί η ελεύθερη έκφραση των μαθητών και να μην προκύψουν οι στερεοτυπικές αντιλήψεις, πάνω στις οποίες θα εργαστούμε στη συνέχεια του μαθήματος. Ακόμα και αν δεν είναι ξεκάθαρο στους ίδιους τους μαθητές το τι μπορεί να σημαίνει αυτό που έγραψαν για τον εαυτό τους, σημασία έχει να διατυπωθεί και να γίνει αποδεκτό από όλους.

1

Παράδειγμα:

Καρτέλα αυτοπαρουσίασης

Αν ήμουν σχολικό μάθημα, θα ήμουν	Γυμναστική
Αν ήμουν χρώμα, θα ήμουν	Κόκκινο
Αν ήμουν φαγητό, θα ήμουν	Πατάτες τηγαντές
Αν ήμουν παιχνίδι, θα ήμουν	Μπάλα ποδοσφαίρου
Αν ήμουν διάσημος, θα ήμουν	Ο Κριστιάν Ρονάλντο

Στο συγκεκριμένο παράδειγμα έχουμε έναν μαθητή που εκφράζει τη στερεοτυπική αντίληψη γύρω από τους ποδοσφαιριστές - είδωλα. Ο εκπαιδευτικός δεν πρέπει να σχολιάσει την αντίληψη αυτή, αλλά να τη σημειώσει για τη συζήτηση που θα γίνει στο τέλος του μαθήματος.

Η δραστηριότητα ολοκληρώνεται όταν όλοι οι μαθητές έχουν αυτοπαρουσιαστεί.

Δραστηριότητα 2. «Brain Storm - Καταιγίδα μυαλού» (5´).

Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτικός δίνει σε κάθε μαθητή μια Καρτέλα καταγραφής στερεοτυπικών αντιλήψεων ([ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β](#)) με τις ίδιες ακριβώς οδηγίες:

«Μέσα σε τρία λεπτά πρέπει να γράψετε το πρώτο πράγμα, μία ή δύο λέξεις ή μια φράση, που σας έρχεται στο μυαλό για τις κατηγορίες αυτές των ανθρώπων. Ό,τι και να γράψετε, δεν θα βαθμολογηθεί. Δεν υπάρχει σωστό ή λάθος. Μας ενδιαφέρει να ανακαλύψουμε τα στερεότυπα. Ακόμα και κάτι δεν το πιστεύετε, αν σας έρθει στο μυαλό πρώτο, παρακαλώ να το γράψετε. Τα γραπτά σας θα είναι ανώνυμα».

Επαναλαμβάνουμε ότι είναι πολύ σημαντικό για την ενεργοποίηση των μαθητών και την ελεύθερη έκφρασή τους να ανοιχτούν δίαυλοι ουσιαστικής επικοινωνίας. Απαραίτητες προϋποθέσεις για την επιτυχία αυτής της άσκησης «καταιγίδας μυαλού» είναι η αυθόρμητη γραφή και η αποδοχή.

Παράδειγμα:

Καρτέλα καταγραφής στερεοτυπικών αντιλήψεων

Γύφτισσα	<i>Ξυπόλυτη, ζητιάνια, να σου πω τη μοίρα σου</i>
Εβραίος	<i>Τοκογλύφος, τσιγκούνης, γαμψή μύτη</i>
Αλβανός	<i>Φτωχός, πονηρός</i>
Ανάπηρος	<i>Καημένος, λυπάμαι, κρίμα</i>
Μετανάστης	<i>Φτώχεια, ξεσπιτωμένος, πείνα</i>

Ο εκπαιδευτικός συγκεντρώνει τα καρτέλες σε έναν φάκελο, ο οποίος θα ανοιχτεί στην αρχή της 2ης διδακτικής ώρας.

Δραστηριότητα 3. Χωρισμός ομάδων (5´).

Ο εκπαιδευτικός ζητάει τώρα από τους μαθητές να χωριστούν σε ομάδες. Για να εξασφαλίσουμε την τυχαία διαμόρφωση των ομάδων, αλλά και για να κάνουμε μια εισαγωγή στα κείμενα με τα οποία θα ασχοληθούν οι μαθητές, μπορούμε να χωρίσουμε ομάδες με τον ακόλουθο τρόπο: Δίνονται στους μαθητές με μορφή κλήρων ([ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ](#)) 5 προτάσεις από τα σώματα κειμένων με τα οποία θα εργαστούμε (όσες και οι ομάδες που θέλουμε να διαμορφώσουμε). Οι προτάσεις μπορεί να είναι οι εξής:

- *Τα παιδιά κουράστηκαν να με περιγελούν.*
- *Φεύγω βιαστικά, επειδή δεν θέλω να μου πεις εσύ, μια μέρα, να φύγω.*
- *Ο ήλιος και ο αέρας, το κρύο και η ζέστη, η σκόνη και η αλμύρα ψήσανε το πετσί του.*
- *Σου άρεσαν οι αρκούδες, τα μαϊμουδάκια και όλα τα όμορφα λουλούδια;*
- *Εμάς όμως η ζωή μας έχει γίνει κόλαση.*

Δραστηριότητα 4. Αναδίηγηση ιστορίας (30΄).

Η τάξη τώρα είναι χωρισμένη σε 5 ομάδες. Στη δραστηριότητα αυτή κάθε ομάδα θα ασχοληθεί με ένα λογοτεχνικό ή θεατρικό κείμενο ([ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ](#)), το οποίο αντιστοιχεί στη φράση - κλήρο που πήρε η κάθε ομάδα.

Ο εκπαιδευτικός εξηγεί στους μαθητές ότι θα πρέπει να διαβάσουν προσεκτικά το κείμενο και να γράψουν την περίληψη της ιστορίας του κειμένου, εστιάζοντας στα εξής: «Ποιος μιλάει, τι λέει, τι συμβαίνει». Η περίληψη θα αποτελεί μια αναδίηγηση της ιστορίας του κειμένου και θα χωριστεί με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού σε ισάριθμα (5 στην περίπτωσή μας) με τους μαθητές μέρη (προτάσεις, φράσεις), ώστε να παρουσιαστεί στην τάξη από το σύνολο των μελών της ομάδας.

Οι μαθητές εργάζονται για 15 λεπτά και, στη συνέχεια, παρουσιάζουν, αναδιηγούνται την ιστορία.

Ο εκπαιδευτικός φροντίζει ώστε να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν το κείμενο και να εξοικειωθούν με το είδος, ώστε να κινητοποιηθεί το συναίσθημά τους και να απελευθερωθεί η φαντασία τους. Η αναδίηγηση της ιστορίας εμπεριέχει ένα στοιχείο ανάληψης συγγραφικού ρόλου, επειδή κάθε ομάδα μπορεί να προσδώσει διαφορετική οπτική στο κείμενο και να ερμηνεύσει διαφορετικά την τύχη των προσώπων ή την έκβαση της ιστορίας.

Η δραστηριότητα ολοκληρώνεται με την παρουσίαση των εργασιών όλων των ομάδων.

4

2η διδακτική ώρα

Δραστηριότητα 5. «Κάνοντας δική μας την ιστορία» (45´).

Η 2η διδακτική ώρα ξεκινά με συζήτηση (5 λεπτά) σχετικά με τις ιστορίες που έχουν οι μαθητές μελετήσει και παρουσιάσει. Πρόκειται για διαφορετικές προσεγγίσεις διαχείρισης της διαφορετικότητας στις κοινωνίες που ζούμε. Τα πρόσωπα που συναντήσαμε στη Δραστηριότητα 2, στην «καταιγίδα μυαλού», ανασταίνονται και αποκτούν συγκεκριμένη ταυτότητα και ιστορία μέσα από αυτά τα λογοτεχνικά και θεατρικά αποσπάσματα.

Ο εκπαιδευτικός, σε πρώτη φάση, κατευθύνει τη συζήτηση στον εντοπισμό των στερεοτυπικών αντιλήψεων (όπως αποκαλύπτονται από τους φακέλους με τις απαντημένες Καρτέλες καταγραφής στερεοτυπικών αντιλήψεων) και στον συσχετισμό των πρωταγωνιστών των ιστοριών με τα πρόσωπα που είχαν οι μαθητές στο μυαλό τους όταν απαντούσαν στην «καταιγίδα μυαλού». Στο σημείο αυτό, μπορεί να ανοίξει τον φάκελο με τις απαντημένες Καρτέλες καταγραφής στερεοτυπικών αντιλήψεων και να σχολιάσει τις αντιλήψεις αυτές.

Στη συνέχεια, ζητά από κάθε ομάδα να δραματοποιήσει την ιστορία, σύμφωνα με τις οδηγίες που ακολουθούν, καθώς και τα όσα αναγράφονται στον Οδηγό δραματοποίησης.

Κάθε ομάδα ορίζει, ανάμεσα στα μέλη της, σκηνοθέτη, ηθοποιούς, σκηνογράφο, σεναριογράφο και όποιον άλλο ρόλο θεωρεί απαραίτητο για τη μετατροπή της ιστορίας σε θεατρικό δρώμενο (π.χ., σκηνογράφο ή μουσικό) και προχωρά στη δραματοποίηση.

Οι μαθητές προετοιμάζονται για 20 λεπτά και, στη συνέχεια, παρουσιάζουν το «θεατρικό» αποτέλεσμα της εργασίας τους στην ολομέλεια της τάξης.

Για να βοηθήσουμε τους μαθητές να δραματοποιήσουν ένα κείμενο, χρειάζεται να εξηγήσουμε με σαφήνεια τους βασικούς όρους μιας θεατρικής πράξης και τον ρόλο του καθενός στη συνδιαμόρφωση του τελικού αποτελέσματος.

1

Οδηγός δραματοποίησης

Για να βοηθήσουμε τους μαθητές να δραματοποιήσουν ένα κείμενο, χρειάζεται να τους εξηγήσουμε:

Τα τρία βασικά στοιχεία για κάθε θεατρικό δρώμενο: χώρος, χρόνος και πρόσωπα. Και τα τρία αυτά θα πρέπει να οριστούν με σαφήνεια.

- **Ο χώρος:** Λέγοντας χώρο, δεν εννοούμε μόνο τον χώρο της αίθουσας που θα παιχθεί η δραματοποίηση, δηλαδή τη σκηνή, αλλά και τον χώρο στον οποίο διαδραματίζονται τα γεγονότα. Αυτό μπορεί να γίνει με αφαιρετικό ή συμβολικό τρόπο (μέσα από κάποια αντικείμενα) ή ακόμα και μέσα από τα λόγια των προσώπων - ηρώων ή τα λόγια ενός αφηγητή.
- **Ο χρόνος:** Θα πρέπει να είναι σαφής ο χρόνος που γίνονται όσα διαδραματίζονται επί σκηνής, αν υπάρχει χρονική αλληλουχία και αν ανάμεσα στις σκηνές υπάρχει χρονική απόσταση. Ο τρόπος, με τον οποίο μπορεί να δηλωθεί ο χρόνος, μπορεί και πάλι να είναι συμβολικός (π.χ., με ένα ημερολόγιο) ή να εκφραστεί μέσα από τα λόγια των προσώπων. Μερικές φορές, στο θέατρο, μέσα σε μερικά λεπτά, μπορεί να περάσει ολόκληρη ζωή.
- **Τα πρόσωπα:** Ευθύς εξ αρχής ορίζουμε τα πρόσωπα - ρόλους που θα ζωντανέψουν τη σκηνή. Τα πρόσωπα δεν είναι απαραίτητο να είναι όλα πρωταγωνιστές, ούτε όλα να μιλούν. Μπορεί κάποιοι ρόλοι να είναι βουβοί, πολύ σημαντικοί όμως για να γίνει κατανοητή η δραματοποίηση. Είναι σημαντικό να γνωρίζετε πως, όταν κάποιος βρίσκεται στη σκηνή, ακόμα και αν κάθεται χωρίς να μιλάει, «παίζει», δηλαδή υποκρίνεται, γιατί ο ηθοποιός δεν παίζει μόνο με τα λόγια του αλλά με όλο του το σώμα. Θα πρέπει οι μαθητές, λοιπόν, να ορίσουν σε αυτήν την πρώτη φάση πόσα πρόσωπα παίζουν και ποιος είναι ο ρόλος τους.

Αφού οριστούν τα τρία αυτά στοιχεία περνάμε στη **δράση**. Όπως λέει και η λέξη δραματοποίηση - δράμα (που προέρχεται από το ρήμα δράω, -ώ) δεν γίνεται θέατρο χωρίς δράση. Η δράση έχει μια συγκεκριμένη πορεία. Θα μπορούσε κανείς να την αναπαραστήσει με ένα διάγραμμα. Στη δράση υπάρχουν κορυφώσεις, δηλαδή κεντρικές στιγμές, όπου συνήθως γίνεται μια σύγκρουση. Τα σημεία αυτά μπορεί να έχουν ετοιμαστεί από πριν και σταδιακά η δράση στη σκηνή να φτάνει σε ένα σημείο, όπου η ένταση κορυφώνεται, αλλά μπορεί να συμβαίνουν επίσης ξαφνικά και να αιφνιδιάζουν τους θεατές. Γι' αυτό, μπορεί να βρίσκονται σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο της δραματοποίησης, στην αρχή, στη μέση ή στο τέλος. Θα πρέπει, λοιπόν, να ανακαλύψουν οι μαθητές μέσα στο κείμενο ένα τουλάχιστον σημείο κορύφωσης της δράσης και να κατευθύνουν τις πράξεις των προσώπων - ηρώων με βάση αυτό.

Στο σημείο αυτό, οι μαθητές χρειάζεται να αναλάβουν να κάνουν τη **δουλειά του σεναριογράφου**. Κάποιος πρέπει να διατυπώσει πολύ συγκεκριμένα τα λόγια που θα πουν οι ηθοποιοί. Σε μερικά κείμενα που δραματοποιούνται είναι εύκολο αυτό, γιατί υπάρχουν έτοιμοι διάλογοι, σε άλλα όμως κείμενα οι διάλογοι θα πρέπει να γραφούν από την αρχή. Σε αυτήν την περίπτωση, το έργο του σεναριογράφου είναι δύσκολο, γιατί πρέπει να αποδώσει σωστά τις σκέψεις, τις προθέσεις, τους σκοπούς και τα αισθήματα του προσώπου που μιλάει. Μερικές φορές, μια απλή πρόταση μπορεί να λέει ή να υπαινίσσεται πάρα πολλά. Και ο στόχος μας δεν είναι να φορτώσουμε τη δραματοποίησή μας με άχρηστα λόγια, αλλά να δώσουμε την ουσία.

Η δουλειά του σεναριογράφου στην περίπτωσή μας καλό είναι να γίνει σε **συνεργασία με τους ηθοποιούς**. Είναι πολύ σημαντικό και οι ηθοποιοί που θα ενσαρκώσουν τον συγκεκριμένο ρόλο να συμμετέχουν σε αυτήν τη διαδικασία, γιατί πρέπει να κατανοούν τι λένε, γιατί το λένε, τι εννοούν με αυτό που λένε και πώς αισθάνονται τα πρόσωπα που υποδύονται.

Όταν όλα αυτά έχουν γίνει (έχουν οριστεί ο χώρος, ο χρόνος, τα πρόσωπα, ο ρόλος τους και η δράση), μπορούμε να ξεκινήσουμε τη **σκηνοθεσία του έργου**. Ο μαθητής - σκηνοθέτης θα τα βάλει όλα αυτά σε σειρά. Θα σκηνώσει τους ηθοποιούς, θα τους στήσει στη σκηνή και θα δώσει οδηγίες για το τι και πώς θα συμβεί. Θα ενώσει όλα τα επιμέρους στοιχεία σε ένα όλο, θα «κόψει» και θα «ράψει» (αν κάτι του φαίνεται περιττό ή αναγκαίο) και θα κάνει όσες πρόβες χρειάζονται για να πετύχει το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

Αν υπάρχει η δυνατότητα (χρόνος και διάθεση) μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε περισσότερους από έναν σκηνοθέτη σε κάθε ομάδα έτσι ώστε να ακουστούν κι άλλες απόψεις σχετικά με το απαιτητικό έργο της μεταφοράς του όλου εγχειρήματος στην σκηνική πράξη.

Ε

Κρίνουμε σκόπιμο να μη δώσουμε στους μαθητές εκ των προτέρων έτοιμους διαλόγους ή συγκεκριμένες σκηνικές οδηγίες, γιατί αυτό θα περιορίσει σημαντικά την ελεύθερη έκφρασή τους. Οι ελεύθερες επιλογές τους θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη της ενσυναίσθησης, και, επί της ουσίας, αυτό που μας ενδιαφέρει δεν είναι το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα αλλά το παιδαγωγικό. Επομένως, ο προβληματισμός που θα αναπτυχθεί σχετικά με το πώς θα παρουσιάσουν την ιστορία είναι σημαντικότερος από την παρουσίαση αυτή καθαυτή.

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να εξηγήσει στους μαθητές ότι δεν είναι υποχρεωμένοι να αποδώσουν πιστά το κείμενο. Αντίθετα, είναι ελεύθεροι να προσθέσουν στοιχεία που αφορούν δικά τους βιώματα και εμπειρίες και να αλλάξουν το τέλος της ιστορίας σε όποια κατεύθυνση αυτοί θέλουν. Είναι σημαντικό να ενθαρρύνουμε τους μαθητές στη δημιουργία. Συχνά τα παιδιά μάς εκπλήσσουν με την πρωτοτυπία και τη γόνιμη φαντασία τους.

Στην περίπτωση μας ο χρόνος είναι πραγματικά περιορισμένος και για πρόβες και για συζήτηση. Ωστόσο, η διαδικασία αυτή καλό είναι να μη σταματήσει εδώ. Τα ζητήματα που θα προκύψουν από τις δραματοποιήσεις μπορούν να γίνουν αντικείμενο συζήτησης και ανάλυσης σε επόμενες διδακτικές ώρες και με αφορμή άλλες διδακτικές ενότητες. Δεν αποκλείεται, βέβαια, οι δραματοποιήσεις των μαθητών μας να είναι πραγματικά καλές και η όλη διαδικασία τόσο ενδιαφέρουσα που να δώσει το έναυσμα για τη δημιουργία μιας θεατρικής ομάδας και ενός σπονδυλωτού θεατρικού έργου που θα μπορούσε να παρουσιαστεί σε όλο το σχολείο.

[ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α](#)

[ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β](#)

[ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ](#)

[ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ](#)

